

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO LEGISLACYJNE

Warszawa, 20 lipca 2023 r.

**Opinia do ustawy o osłonach socjalnych dla pracowników sektora
elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego
(druk nr 1069)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa o osłonach socjalnych dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego ustanawia urlop energetyczny, urlop górniczy i jednorazową odprawę pieniężną dla pracowników sektora elektroenergetycznego oraz pracowników branży górnictwa węgla brunatnego, których zakłady ulegają wyłączeniu (redukcji).

Urlop energetyczny bądź **urlop górniczy** – w wymiarze nie większym niż cztery lata – będzie przysługiwał pracownikowi wykonującemu prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w ramach rodzajów prac wymienionych w załącznikach do ustawy, jeżeli brakuje mu nie więcej niż cztery lata do nabycia prawa do emerytury i jeżeli spełnia inne warunki określone w ustawie. Z chwilą zakończenia urlopu stosunek pracy zostanie rozwiązany. W okresie urlopu pracownik nie będzie mógł podejmować zatrudnienia w przedsiębiorstwach energetycznych lub górniczych węgla brunatnego. W okresie urlopu pracownik będzie zwolniony z obowiązku świadczenia pracy i będzie otrzymywał **świadczenia socjalne** w wysokości 80% miesięcznego wynagrodzenia pracownika.

Jednorazowa odprawa pieniężna będzie przysługiwać pracownikowi, który nie spełnia warunków do nabycia powyższego urlopu, jeżeli ma co najmniej pięcioletni staż pracy u danego pracodawcy. Będzie ona wynosić 12-krotność miesięcznego wynagrodzenia pracownika. Będzie musiał ją zwrócić jeżeli w ciągu 24 miesięcy od rozwiązania umowy

o pracę podejmie pracę w przedsiębiorstwach energetycznych lub górniczych węgla brunatnego.

Świadczenia socjalne i jednorazowe odprawy pieniężne będą wypłacane przez objęte ustawą przedsiębiorstwa z dotacji.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Rządowy projekt ustawy o osłonach socjalnych dla pracowników sektora elektroenergetycznego i branży górnictwa węgla brunatnego wpłynął do Sejmu 10 lipca 2023 r. 12 lipca odbyło się I (komisyjne) i II czytanie (pomiędzy którymi Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych przedstawiła sprawozdanie). Następnego dnia Komisja przedstawiła dodatkowe sprawozdanie i odbyło się III czytanie.

W trakcie prac sejmowych wprowadzono poprawki redakcyjne i językowe.

III. Uwagi szczegółowe

1. Ustawa niepotrzebnie przeciążona jest rozbudowanym wykazem skrótów i definicji. Część oczywistych skrótów bądź definicji formułowanych poprzez odesłanie do innej ustawy można wyrazić w przepisach merytorycznych, formie „zwane dalej”, przy okazji ich pierwszego użycia (np. „jednostka wytwórcza”). W przypadku części będących w powszechnym użyciu określeń ich definiowanie w ogóle jest zbędne (np. „dokument elektroniczny”, przywołany zresztą tylko w jednym artykule opiniowanej ustawy), w szczególności jeśli w innych ustawach prawodawca posługuje się nimi bez ich definiowania i bez odsyłania do definicji zawartych w innych ustawach (np. art. 12b ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi).

Najbardziej razi definiowanie wyrażen kodeksowych, np. „pracodawca” (z Kodeksu pracy). W kontekście tego, że nie zdecydowano się w opiniowanej ustawie zdefiniować używanego w niej również kodeksowego określenia „pracownik”, może to, zamiast usuwać wątpliwości, do nich prowadzić: dlaczego ustawa odsyła do kodeksowej definicji „pracodawcy”, a nie odsyła do kodeksowej definicji „pracownika”?

2. W art. 4 w ust. 6 w zdaniu drugim stanowi się, że pracodawca nie jest związany wnioskiem pracownika (wnioskiem o urlop energetyczny lub urlop górniczy). Przepis ten należy rozumieć w ten sposób, że nawet jeśli pracownik spełnia określone w ustawie warunki

do nabycia urlopu, pracodawca może odmówić mu tego urlopu. Jednakże przepisy określające okoliczności, w których urlop lub odprawa przysługuje, zawierają frazę „urlop **przysługuje**”. Ale to by oznaczało, że poprawnie złożony wniosek przez osobę spełniającą warunki nabycia urlopu jest wiążący. Być może wnioskodawcy chodziło o to, że niepoprawnie złożony wniosek, bądź wniosek złożony przez osobę nieuprawnioną nie jest wiążący. Niezależnie od tego jaki był zamiar wnioskodawcy, jest on wyrażony nieadekwatnie bądź niekomunikatywnie. Być może należy przesądzić, czy urlop energetyczny (górnictwo) pracownikowi przysługuje, czy jedynie może się on ubiegać.

3. W art. 17 ust. 8 przewiduje, że podmioty, o których mowa w art. 3, są obowiązane do udzielania zarządcy rozliczeń „także innych informacji niż określone w art. 16 ust. 3, niezbędnych do realizacji zadań wynikających z ustawy”. Prawodawca nie może cedować swoich uprawnień do nakładania obowiązku na inne podmioty. To prawodawca powinien przesądzić, które informacje będą zarządcy rozliczeń niezbędne do realizacji zadań wynikających z ustawy.

4. W art. 21 w upoważnieniu do wydania rozporządzenia, stanowi się, że minister określi „warunki powodujące czasowe wstrzymanie wypłaty (...) dotacji”. Tymczasem ustawa w żadnym przepisie nie stanowi by czasowe wstrzymanie wypłaty dotacji było możliwe. Ustawodawca nie może przekazywać ministrowi prawa do regulowania zagadnień bądź instytucji nieprzewidzianych przez ustawodawcę.

5. W załączniku nr 1 w pkt 4 wylicza się prace (funkcje) uprawniające do urlopu energetycznego, w tym „prowadzenie gospodarki **remontowej**: kotłowej, (...), inwestycyjnej, ochrony mienia, przeciwpożarowej oraz ochrony bezpieczeństwa i higieny pracy”. Dwukropek sugeruje, że wymienione po nim podrodzaje „gospodarki” są odmianami gospodarki remontowej. Prawdopodobnie dwukropek powinien pojawić się po wyrazie „gospodarki”, a po wyrazie „remontowej” powinien widnieć przecinek, tak jak to jest w załączniku nr 2 w pkt 6. Przy okazji warto też zdecydować się na liczbę mnogą „gospodarek” (jak w pozostałych punktach załączników).

IV. Propozycje poprawek

W konsekwencji powyższych uwag proponuje się następujące poprawki:

- 1) w art. 2 skreśla się pkt 5;
- 2) w art. 17 skreśla się ust. 8;

- 3) w art. 21 skreśla się wyrazy „oraz warunki powodujące czasowe wstrzymanie wypłaty tej dotacji”;
- 4) w załączniku nr 1 w pkt 4 wyrazy „gospodarki remontowej:”, zastępuje się wyrazami „gospodarek: remontowej,”.

Główny ekspert

Marek Jarentowski